Cena 10 gr. Wtorek, dnia 9 grudnia 1924 r. Nr. 208 Rok I.

# Express Pomorski

Pismo niezależne i bezpartyjne

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Św. Katarzyny nr. 3. Telefon nr. 328

## Rezultaty wyborów w Niemczech.

BERLIN, 8. 12. (PAT.)

Według częściowych niekompletnych jeszcze danych z prowincji, rezultaty wyborów przedstawiają się jak następuje: Dominującym momentem jest porażka partyj skrajnych. Według dotychczasowych danych komuniści utracili około ¹/₃, hitlerowey około ²/₃ dotychczasowych głosów, zyskują natomiast socjal-demokraci około 15—20% oraz nacjonaliści — 10%. Pozycja demokratów narazie trudna do określenia. Udział w wyborach znaczny. W Berlinie głosowało około 85% uprawnionych do głosowania. Przewidywania kół politycznych wykazują, że jeżeli wyniki ogólne utrzymane będą w ramach dotychczasowych rezultatów, sytuacja parlamentarna rządu nie ulegnie zmianie.

BERLIN, 8. 12. (PAT.)

Ostatnie wyniki wyborów do sejmu pruskiego według oficjalnych niemieckich źródeł przedstawiają się jak następuje: socjal-demokraci — 116 głosów, w tej liczbie 28 socjal-demokratów niezawisłych (dotychczas 136), nacjonaliści 111 gł. (dotychczas 77), centrum 79 (62), komuniści 47 (27), niemiecka partja ludowa 50 (62), narodowi socjaliści 12 (dotychczas nie mieli mandatów), demokraci 26 (62), partja gospodarcza 10 (4), hanowerczycy 5 (33). Polacy według oficjalnych niemieckich źródeł zdobyli 1 mandat, jednakowoż, jak podają dalsze oficjalne doniesienia, przypadnie Polakom drugi mandat w drodze policzenia głosów z głosami, jakie padły na listę polsko- katolickiej partji ludowej w całem państwie. Według otrzymanych doniesień z kompetentnych źródeł, do sejmu pruskiego wybrani zostali dwaj Polacy, kandydaci polsko- katolickiej partji ludowej, mianowicie ks. Czesław Klimas proboszcz w Tarnowie w powiecie opolskim i Jan Baczewski rolnik z Olsztyna w Prusiech Wschodnich, dotychczasowy poseł na sejm pruski, prezes związku Polaków i związku towarzystw polskich w Niemczech.

BERLIN, 8. 12. (PAT.)

Według danych dotychczasowych, wyniki wyborów do parlamentu Rzeszy przy uwzględnieniu już mandatów, jakie przypadną na listy państwowe, będą się przedstawiały jak następuje: socjal-demokraci — 129 mandatów, niemieccy nacjonaliści — 104, centrum — 67, niemiecka partja ludowa — 50, komuniści — 44, demokraci — 31, bawarska partja ludowa — 19, narodowi socjaliści — 14, partja gospodarcza — 10, związek rolniczy — 4, partja hannowerska — 4, bawarski związek włościański — 3, bawarskie stronnictwo włościańskie i stanu średniego — 2, wirtemberski związek chłopski — 3. Ogólna liczba posłów do parlamentu niemieckiego wynosi we dług tych danych 484. Możliwe są jeszcze niektóre poprawki.

MONACHJUM, 8. 12. (PAT.)

W stolicy Bawarji ponieśli hitlerowcy zupełną porażkę, przechodząc z pierwszego miejsca na piątę. Otrzymali oni zamiast 81.000 głosów tylko 30.000 gł., zaś socjal- demokraci w miejsce 47.000 gł. — otrzymali 83.000 gł. Tak samo liczba nacjonalistów podniosła się z 35.000 na 70.000 gł.

## W obronie czci osobistej - przeciwko oszczerstwom.

WARSZAWA, 8. 12. PAT.)

Dnia 8. b. m. odbyło się w Prezydjum Rady Ministrów na zaproszenie i pod przewodnictwem p. min. Thugutta konferencja w sprawie obrony czci osobistej przeciwko oszczerstwom, w której brali udział p. minister sprawiedliwości Żychliński, prezes Najwyższego Trybunału Apelacyjnego p. Mogilnicki, pp. prokuratorowie Hübner i Rudnicki, przedstawiciele izby adwokackiej p. Rymowicz i Jurkowski, prezes syndykatu dziennikarzy p. Dembicki, przedstawiciel klubu sprawozdawców sejmowych p. Pilarz, dyrektor departamentu p. Kauzik i naczelnik wydziału politycznego prasowego p. Romer Konferencję zagaił p. minister Thugutt, wskazując na konieczność obmyślenia skutecznych sposobów zwalczania nadużywania wolności słowa, wyrządzającego często tak dotkliwe krzywdy. Wywiązała się ożywiona dyskusja z udziałem wszystkich obecnych, w czasie której podniesiono potrzebę skutecznej propagandy, podniesienia moralnego i etycznego poziomu walki politycznej w łonie społeczeństwa, utrudnienia tak łatwego dziś posądzenia każdego i zniesławiania bez względu na motywy i uzasadnienia oraz pożądalność zorganizowania samopomocy społecznej i zmobilizowania opinji publicznej w obronie czci osobistej, przyczem jednak uznano równocześnie stosowanie odpowiednich represji, jako jedynie możliwe zapewnienie skutecznej obrony czci osobistej, a zapobiegające skutkom obyczajowych na tle pewnych antagonizmów. W rezultacie konferencji, streszczając swe wnioski, uznano, że 1) należy dążyć do najszybszego załatwienia sprawy izb dziennikarskich, które mają stać się jedynemi miarodajnemi instancjami dla osądzenia moralnego na prośbę poszkodowanego w wypadkach zniesławienia w druku, spowodowanych z chęci zysku lub wywołania sensacji; 2) tryb postępowania sądowego w sprawie o zniesławienie w druku wymaga takiego przyspieszenia, by poszkodowanemu była zapewniona możność szybkiego uzyskania pełnej satysfakcji; 3) konieczna jest nowelizacja obowiązującego ustawodawstwa w kierunku umożliwienia ścigania z urzędu winnych zniesławienia w druku oraz wprowadzenie obok kar dotkliwych grzywien dla zasądzonych.

## Zakończenie strajku w Łodzi.

ŁÓDŹ, 6. 12.

Dziś w godzinach południowych po wysłuchaniu referatu posłów, wszystkie Związki Zawodowe w Łodzi, a więc: Klasowe, N. P. R. i Ch. D. zadeklarowały na ręce Inspektora Pracy swą gotowość do poddania się arbitrażowi.

**Strajk powszechny został przerwany. We wtorek wszystkie fabryki włókiennicze ruszą.**

## Otwarcie Sesji Rady Ligi Narodów w Rzymie.

RZYM, 8. 12. (PAT.)

Dziś wieczorem odbyło się we wspaniałej sali pałacu Doria otwarcie sesji Rady Ligi Narodów. Otwarcia dokonał przewodniczący Mellon Franko, ambasador Brazylji. Na posiedzenie przybyło wielu dyplomatów oraz dziennikarzy wszystkich krajów. Wielkie wrażenie wywarła na wszystkich zebranych przepiękna sala udekorowana wspaniałymi arrasami.

## Obciążenie podatkowe a brak gotówki.

Przed wojną na ziemiach, objętych granicami wskrzeszonej Polski było w obiegu około 1,8—2 miljardów złotych a dzisiaj jest w obiegu zaledwie 570 miljonów złotych. Na jednego mieszkańca przypada we Francji 267 złotych, w Czechach 165, we Włoszech 85, a w Polsce tylko 18 złotych obiegowego pieniądza. Francuzi wpłacają miesięcznie do kas państwowych w postaci podatków 4—7 proc. całego obiegu, a Polacy aż 28 proc.

Jeszcze wyraźniej uwidoczni się niedostateczność zasobów pieniężnych, gdy porównamy budżet państwa z obiegiem. Budżet na rok 1925 obraca się w ramach około 1.800 miljonów, a obieg pieniędzy wynosi tylko 570 miljonów. Wszystkie zatem pieniądze znajdujące się w państwie muszą w ciągu roku 3 (trzy) razy wpłynąć w całości do kas państwowych.

Wskutek tego społeczeństwo nie może powstrzymać biegu pieniądza, ani też używać go na cele wyłącznie własne (np. dla budowy przemysłu, ożywienia handlu, wznowienia ruchu budowlanego i t. d.), lecz musi ciągle każdy grosz oddawać państwu jako należność podatkową.

Każdy mieszkaniec państwa musi płacić (przeciętnie!) około 42 złotych podatku rocznie, chociaż na każdego mieszkańca przypada tylko 18 złotych pieniądza obiegowego. Z tych kilku cyfr łatwo wysnuć wniosek i łatwo zrozumieć powszechnie znany fakt, że w Polsce brak gotówki.

## Wygwizdali profesorów angielskich.

KAJR, 8. 12. (PAT.)

Z powodu manifestacji urządzonej przez studentów, rząd zwolnił profesorów egipskich z ich stanowisk. Studenci wygwizdali z tego powodu profesorów angielskich. Ci ostatni zawiadomili rząd, że będą kontynuowali wykłady pod tym warunkiem, że inicjatorzy zaburzeń będą aresztowani i będą prosić o przebaczenie. Pięćdziesięciu studentów zostało natychmiast wydalonych.

## Rząd uważa marsz. Piłsudskiego za jednego kandydata na generalnego inspektora armji.

WARSZAWA, 6. 12.

„Kurjer Wieczorny" podaje: Uchwalone wczoraj przez **Radę ministrów poprawki** M. S. Wojsk do projektu ustawy **o organizacji wyższych władz wojskowych, odpowiadają punktom widzenia,** wyłuszczonym przez **marszałka Piłsudskiego** wobec ministra **Thugutta.** Rząd w dalszym ciągu uważa marszałka Piłsudskiego, jak podaje to pismo, za **jedynego kandydata na stanowisko generalnego inspektora armji.** Poprawki, które, według informacji pisma, **nie zostały przedstawione marszałkowi Piłsudskiemu,** rząd wychodzi bowiem z założenia, że nie może przystosować ustaw państwowych do osobistego punktu widzenia nawet wybitnych jednostek.

WARSZAWA, 6. 12.

Dziś o godz. 12 w południe prezydent Wojciechowski na zamku królewskim przyjął nadzwyczaj uroczyście ambasadora Francji p. Panaffieu, który wręczył p. prezydentowi listy uwierzytelniające.

Po audjencji ambasador wręczył w imieniu Prezydenta Rzplitej Francuskiej Prezydentowi Wojciechowskiemu wielką wstęgę orderu Legji Honorowej.

RYGA, 8. 12. (PAT.)

Pierwszy kongres dziennikarzy i literatów łotewskich odbył się wczoraj przy udziale gości, przybyłych z Anglji, Szwajcarji, Polski, Estonji i Litwy. W dniu dzisiejszym otwarto kongres oraz dziennikarze zagraniczni omawiali sprawę zwołania konferencji wszystkich państw bałtyckich oraz Polski.

BIAŁYGRÓD, 8. 12. (PAT.)

W związku z nowemi zaburzeniami, jakie wydarzyły się w uniwersytecie, policja zaaresztowała 50 osób.

## Sport.

Wiedeń, 8. 12 (PAT.)

Dzisiejszy match między Pogonią lwowską a Hakoach zakończył się wynikiem nierozstrzygniętym, bardzo chlubnym dla Pogoni 2:2 (2:2).

# Pamiętajcie oficerowie rezerwy o rejestracji.

## Możność utracenia prawa do szarży.

Z dniem 31-go grudnia 1924 r. zostaje zamknięta definitywnie rejestracja oficerów rezerwy.

Przy tej sposobności Ministerstwo Spraw Wojskowych zwraca uwagę wszystkim tym oficerom rezerwy i równorzędnym b. armji zaborczych, którzy jeszcze się nie rejestrowali, że o ile do końca bieżącego roku nie zgłoszą się do właściwych PKU. do rejestracji, to po tym terminie tracą prawo do ubiegania się o stopień oficera rezerwy i z dniem 1-go stycznia 1925 r. będą prowadzeni w spisach szeregowych.

# Anglja nie odpowie na notę sowietów.

## w sprawie listu Zinowjewa. Tak donosi „Daily Telegraf".

LONDYN. „Daily Telegraph" dowiaduje się, że rząd angielski nie da żadnej odpowiedzi na ostatnią notę sowietów w sprawie listu Zinowjewa.

# Lloyd George

## chcesię odmłodzić. Prof. Woronow poszukuje do tego celu zdrowego szympansa.

Słynny profesor Woronow, wynalazca leczenia za pomocą przeszczepiania gruczołów, zajmuje się kuracją byłego premjera angielskiego Lloyd George'a, który przyjechał w tym celu do Paryża. Na asystenta swego zaprosił prof. Woronow z Włoch znanego d-ra Cerveli, z którym wspólnie dokona przeszczepienia gruczołów szympansa na organizm chorego Lloyd George'a. Trudność polega tylko na zdobyciu zdrowego szympansa. W Europie nie można było go znaleźć. Dr. W. zwrócił się do specjalistów w Afryce, którzy obiecują potrzebny egzemplarz wkrótce nadesłać.

# Wielka fundacja dla popierania nauki polskiej.

Z Warszawy donoszą: Niedawno **spisano akt utworzenia nowej dużej fundacji na rzecz nauki polskiej.** Jak się dowiadujemy, fundator **Bohdan hr. Hutte-Czapski przeznaczył swoje dobra Smogulec w powiecie wągrowieckim w Poznańskiem, obszaru 178 włók, na dostarczanie uniwersytetowi i politechnice warszawskiej środków na popieranie prac, wynalazków i odkryć polskich,** oraz **na nagrody dla zasłużonych na polu naukowem obywateli.** Przedstawicielami zarządu fundacji są rektorzy uniwersytetu warszawskiego i politechniki warszawskiej. Fundator **hr. Czapski będzie władał dobrami dożywotnio.**

# Wycieczka.

Przez oba dni świąt mieszkańcy Torunia mieli atrakcję, która ściągała tysiące ludzi i była jednym wyrazem zachwytu i podziwu.

Atrakcją tą były wystawy sklepowe urządzone przez kilka miejscowych firm z takiem bogactwem towarów i przepychem, że każdego nawet najobojętniejszego przechodnia zmuszała do zatrzymywania i podziwiania. Ile to westchnień rozbijało się o szyby wystawowe, ile błyskawicznych obliczeń i rewizyj swego mocno już nadwyrężonego budżetu, dokonywało tysiące osób, ile padało obietnic i zapewnień że niejedno będzie twoje...

Błogosławieni cisi, którzy uwierzyli! Narobiliście nam tyle oskomy i tyle zamieszania niemal w każdym domu i każdej rodzinie, że nie wiem jak i kiedy zapomną wam to nasze... kieszenie!

Ponieważ jestem przekonany, że niebawem w tych firmach zaczną się już za kupy „gwiazdkowe", przeto aby wszystkiego mi nie wykupili, ja dziś rozpoczyną moją wędrówkę i zapraszam tych wszystkich którzy mają pełne kieszenie złotych... zamiarów, do towarzystwa, gdyż będzie to jedyna okazja sprawienia pięknej i taniej „gwiazdki".

Rozpoczniemy od p. **Kałamajskiego**, któremu zapłacimy gotówką pięknych słów, tak pięknych jak jego towary, p. **K. Witkowskiemu** zapłacimy wekslem naszej sympatji do grobowej deski, firmie **Parzybok i Rydlewski** słowem honoru tak nieposzlakowanem jak ich kryształy, firmie **Damann i Kordes**, naszemi najlepszemi chęciami, a p. **Sultanowi** wdzięcznością na 99% traktów.

A więc ruszamy!...

Zbiórka pod pomnikiem Kopernika, pochód parami według alfabetu, sztandary zostawić w domu a zabrać teściowe, dzieci i narzeczone. Powrót tramwajami, którymi zdążymy akurat na gwiazdkę.

# Gdzie znajduje się dziecko?

Prokurator przy Sądzie Okręgowym w Poznaniu do L. dz. 4 J 1322-24 wzywa do zgłoszenia tą osobę, rzekomo doktorową, która 11. listopada w roku 1922 na stacji kolejowej w Poznaniu przyjęła na własne 10-dniowe dziecko płci męskiej, od Katarzyny Nowakówny.

Poszukiwania za tą osobą czyni się w celu stwierdzenia, czy Nowakówna dziecko swoje zabiła, lub porzuciła, czy też jak twierdzi, oddała pewnej pani na własne wzgl. wychowanie.

Osoby, któreby mogły w tej sprawie coś podać, uprasza się o zgłoszenie tejże na najbliższem posterunku i zgłoszenia zeznania do powyższej L. dz. 4 J. 1332-24 Sądu Okręgowego Poznań.

**TEATR MIEJSKI.**

Dziś, we wtorek, po raz 4-ty przepiękna, pełna sentymentu i humoru, czarująca bogactwem melodji operetka Kalmana **„Księżna Czardaszka"** z niezrównaną interpretatorką tyt. bohaterki znakomitą primadonną **Olgą Orleńską**, efektowna wystawa i doskonałe zgranie całego zespołu pod batutą prof. **Yrley-Jurkiewicza** przyczyniają się do powodzenia „Czardaszki" granej dotąd przy wyprzedanej sali.

Jutro, w środę **przedstawienie popularne po cenach do połowy zniżonych** grany będzie na liczne żądania wspaniały **„Sybir"** G. Zapolskiej, nietracący, mimo 12 pełnych przedstawień, swej siły atrakcyjnej.

## Co grają w Teatrze?

**Dziś.**

Wieczorem: **„Księżna Czardaszka".**

**Jutro.**

**„Sybir".**

## Co wyświetlają w kinach?



Wczoraj wieczorem o godz. 1/2 zmarła po długich i ciężkich cierpieniach zaopatrzona ostatniemi Sakramentami Św. nasza droga i najukochańsza córeczka w kwieciu lat 21 św. p.

**Irena Pokrantówna**

o czem donosi w smutku pogrążona

**Rodzina.**

Toruń, dnia 9. XII. 1924.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 11. bm. o godz. 2-giej po poł z domu żałoby przy ul. Konopnickiej Nr. 2.

**Obwieszczenie.**

Niniejszem podajemy do publicznej wiadomości, że

**z dniem 11 - go grudnia br. przenosimy nasze lokale z ul. Łazienne 1, do domu własn. przy ul. Łaziennej 24.**

Z powodu przeprowadzki i poświęcenia lokalu w dniu 11 bm., urzędowanie w nowym lokalu rozpoczyna się o godz. 12 w południe.

**Zarząd Kasy Chorych miasta Torunia**

Antczak, przewodniczący.



**Ceny prenumeraty:** Miejscowe 2,50 zł., z odnoszeniem lub zamiejscowe 2,75 zł., za granicą 4,00 zł. **Ceny ogłoszeń:** (wiersz milimetrowy) na stronie 7 łamowej 10 gr. Na stronie 4 łamowej 30 gr. Na pierwszej stronie 60 gr. Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 25% nadwyżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy 15 gr., każde następne słowo 8 gr. Ruch towarzystw 20 gr. wiersz redakcyjny. Komunikaty 30 gr. wiersz redakc. 100% nadwyżki. Za terminowy druk nie odpowiadamy. Od ceny powyższych opustów nie udziela się. Administracja otwarta od 9-ej do 1-ej i od 3-ej do 6-ej. Redakcja od 4-ej do 6-ej.

Spółdzielnia Wydawnicza, Toruń. — Drukarnia Robotnicza W. Pawlak i S-ka w Toruniu. — Redaktor odpow. **Paweł Korpus.**